

Antwoord van het College van de gemeente Vorst op de burgerinterpellatie over de heraanleg van het Sint-Denijsplein

Aan de leden van het collectief van omwonenden rond het Sint-Denijsplein

Dames en heren,

Het Vorstse College betreurt het dat we niet mondeling hebben kunnen antwoorden op jullie burgerinterpellatie. Zoals mevrouw de Gemeentesecretaris u liet weten, voldeed deze niet aan de officiële indieningsmodaliteiten en kon ze dus niet op de agenda van de gemeenteraad van 25 maart worden geplaatst. Deze regels lijken misschien streng, maar ze zijn bedoeld om een billijke behandeling van alle verzoeken van burgers te garanderen. We nemen echter nota van dit incident, om na te denken over hoe we het proces toegankelijker kunnen maken, zodat elke burger ten volle kan gebruik maken van de beschikbare participatiemiddelen. Mogelijke verbeteringen zullen worden bestudeerd om te voorkomen dat dit soort situaties zich opnieuw voordoet.

Dat gezegd hebbende, willen we u verzekeren dat we de kwesties die in uw interpellatie aan de orde worden gesteld, in aanmerking nemen en met deze brief geven we u enkele antwoorden.

1. Gemeentelijke acties voor de biodiversiteit en de vergroening van de openbare ruimte. Een Vorsts engagement.

Een van de doelstellingen van de gemeentelijke meerderheid is **de versterking van de natuur in de stad**. Dit wordt met name bereikt door de aanplanting van groen, wat veel voordelen met zich meebrengt, o.a.:

- de verbetering van de luchtkwaliteit,
- de natuurlijke regulering van de temperatuur in de stad,
- de vermindering van ziektes en de verbetering van de geestelijke gezondheid (bv. minder stress),
- de verbetering van de biodiversiteit in de stad.

Met dit doel voor ogen heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal acties gevoerd. De afgelopen twee winters hebben we bv. +/- **2.300 bomen en struiken** geplant om inheemse hagen en bloemperken te creëren in heel Vorst. **6.000 m²** land dat **beschutting**

en voedsel zal bieden aan vogels, insecten en andere dieren, terwijl de levenskwaliteit van de bewoners verbetert.

De afgelopen jaren zijn er nog andere aanvullende acties op touw gezet:

1. Een **vergroeningsvergunning voor burgers**: Om **burgerinitiatieven** rond vergroening te **ondersteunen** kunnen bewoners via deze maatregel een boomspiegel adopteren, een plantenbak plaatsen langs de straat of klimplanten op gevels laten groeien. De gemeente stelt daarbij gratis planten ter beschikking en neemt kleine ingrepen op zich (gaten voor klimplanten, stoeptuintjes, ...).
2. Een **gemeentelijke kwekerij voor lokale, duurzame en aangepaste planten**: De plantenkwekerij bevindt zich vlak bij het Bemptpark en werd eind 2019 opgestart. Het doel is om lokaal inheemse en wilde planten te produceren die aangepast zijn aan de klimaatomstandigheden van morgen. De planten die in de kwekerij worden geproduceerd, zijn bestemd voor de burgers om openbare ruimten en landschappen te vergroenen. In slechts twee jaar tijd zijn er al **6.868 planten uitgedeeld en geplant** in de verschillende Vorstse wijken.
3. Een **inventaris van het bomenbestand met het oog op bescherming en planning**: Tussen 2021 en 2023 heeft de gemeente een volledige inventaris van haar bomenbestand uitgevoerd om precies te weten hoeveel bomen er zijn, de soorten, hun fytosanitaire staat en de acties die nodig zijn om hun goede gezondheid op termijn te garanderen. Dankzij deze inventaris kunnen we ook beter bepalen welke Vorstse straten minder goed zijn voorzien van bomen en dus voorrang moeten krijgen bij toekomstige aanplantingen. Ter informatie: **de Vorstse openbare ruimte (exclusief parken) bestaat uit 3.543 bomen + 250 bomen op de begraafplaats**.
4. **Regentuinen om het water te beheren en de biodiversiteit te vergroten**: Vegetatie speelt ook een cruciale rol in het duurzaam beheer van regenwater en het voorkomen van overstromingen. In Vorst zijn verschillende regentuinen aangelegd in groene ruimten. Deze tuinen vertragen de afstroming van water, omdat het op natuurlijke wijze in de bodem kan dringen. Ze worden beplant met soorten die bestand zijn tegen contrasterende klimaatomstandigheden (afwisselend droogte en hevige regenval) en dragen niet alleen bij tot de klimaatbestendigheid van de gemeente, maar ondersteunen ook de lokale biodiversiteit en creëren levendigere openbare ruimten. Deze aanpak kreeg lof op gewestelijk en internationaal niveau: **Vorst ontving een prijs van Leefmilieu Brussel in 2021** en nog een andere in het kader van **COP28** in 2023.

In dat kader wijzen we op de volgende verwezenlijkingen:

Aan de gang of afgerond	Gepland (vergunning verkregen)
Kersbeeklaan	Hart van Vorst (Sint-Denijsplein inbegrepen)
Bemptlaan	Parklaan
Glasblazerijlaan	Bemptpark
Driesstraat en Watersquare	Jupiterpark
Toegang en voorplein station Vorst-Oost	Glasblazerijlaan (2e deel)
Square op de kruising van de Louis en de Auguste Lumièrestraat	School Arc-en-Ciel (speelplaats)
Lisalastraat	Jean-Baptiste Baeckstraat
Olieslagerijsite	
Deltastraat, Schaatsstraat en Keerkringenlaan	
Villalaan (tegenover de Clementinalaan)	
Park van Vorst	
Genuastraat en Monnikenstraat	

- 5. Stedenbouw als hefboom voor de vergroening en de bevordering van de biodiversiteit:** De wetgeving voorziet momenteel in een verplichting om groen aan te planten op platte daken als ze een oppervlakte hebben van minstens 100 m². **Als de configuratie zich ertoe leent, gaat de gemeente Vorst verder** en legt ze groendaken op, zelfs als de minimumoppervlakte niet bereikt is. Bovendien legt de dienst stedenbouw de aanvragers nu de verplichting op om maatregelen ter bevordering van de fauna (nestkastjes, ...) op te nemen in hun project, als de configuratie zich ertoe leent. Dat draagt ook bij tot de versterking van de biodiversiteit.
- 6. Aanplanting van een proefboomgaard om te anticiperen op de gevolgen van de klimaatverandering:** De gemeente heeft in het Bemptpark fruitboomvariëteiten geplant die zich beter kunnen aanpassen aan de klimaatverandering. In totaal zijn er 52 fruitbomen geplant die normaal weinig in onze streken voorkomen: pawpaw, kweeper, abrikoos, granaatappel, vijg, moerbeï, ...
- 7. Voedselstroken ter vervanging van gazons en ter ondersteuning van de biodiversiteit:** Er zijn 4 voedselstroken van elk +/- 240 m² aangelegd ter vervanging van 'gewoon gazon'. Deze stroken bestaan uit bloemenweiden met grassen en weiden met voornamelijk vaste planten en struiken, zijn goed voor de fauna (bescherming en schuilplaats voor mussen) en versterken de biodiversiteit.
8. Ontharding van een voormalige Audi-parking om +/- 200 bomen te planten.
9. Enz.

2. Heraanleg van het Sint-Denijsplein: moeilijk evenwicht tussen groen, veiligheid en burgerparticipatie.

De heraanleg van het Sint-Denijsplein kadert in het streven naar verbetering van de openbare ruimte en versterking van de biodiversiteit. **Ons doel was tweeledig: het plein groener maken, met behoud van de functies die het plein animeren, zoals de markt en de brocante.** We stellen vast dat wanneer het erg warm is, het plein verlaten is omdat er niet genoeg schaduw is. Het project wil deze klimatologische uitdaging aangaan en tegelijkertijd de gezelligheid op het plein vrijwaren.

De herinrichting is het onderwerp geweest van talrijke gesprekken en uitwisselingen met de omwonenden, wat heeft geholpen om het project te verbeteren. Tijdens de **openbare vergadering in september 2021** in de school Les Vignobles werden een aantal suggesties van burgers genoteerd. Deze omvatten o.a. het volgende:

- behoud van de kiosk,
- behoud van de gezaagde hergebruikte tegels,
- meer ontharding, meer permeabele of semipermeabele oppervlakken waar dat technisch mogelijk is, en verbreding van boomkuilen,
- verplaatsing van picknickbanken tussen de regentuinen, langs de zuidkant,
- verbeteringen voor het comfort van fietsers, met name door de toevoeging van fietsbogen, de verwijdering van obstakels en de aanpassing van de breedte van natuurlijke parcours.

Deze aanpassingen tonen **ons oprecht streven om de inbreng van de burgers zoveel mogelijk te verwerken in het uiteindelijke ontwerp.**

De enige vraag waaraan helaas niet kon worden voldaan, is het onderwerp van uw burgerinterpellatie: het behoud van de 16 essen aan de noordrand van het plein. Zoals we de afgelopen vier jaar in uitwisselingen met de burgers meermaals hebben aangegeven, hadden we liever de huidige bomen bewaard en nieuwe toegevoegd. De **eisen van de brandweer**, die een **vrije doorgang van 4 meter** eisen, maken het echter onmogelijk om deze bomen in hun huidige vorm te behouden. Helaas **laat deze technische vereisten, waar we geen invloed op hebben, geen ruimte voor compromissen.** We hebben er dus moeten voor kiezen de bestaande bomen te vervangen door nieuwe grote bomen die beter passen bij de toekomstige klimatologische omstandigheden en de configuratie van het plein.

De bevoegde gewestelijke instanties – Urban, Monumenten en Landschappen en Leefmilieu Brussel – hebben alle genoemde beperkingen in aanmerking genomen. In oktober 2021 werd een stedenbouwkundige vergunning verleend, waarmee de uitvoering van het project werd gevalideerd. Er is geen beroep aangetekend tegen deze vergunning. In haar motivering benadrukte de administratie dat het project beantwoordt aan het gewestelijk beleid en de doelstellingen die ze zichzelf heeft gesteld; het verbetert het regenwaterbeheer en het comfort en de veiligheid van de actieve verplaatsingswijzen; [...] en sluit aan bij de inrichting van het plein.

3. Feedback van de openbare vergadering van 17 maart 2025:

Verduidelijkingen i.v.m. onthaal en participatie.

De openbare informatievergadering van 17 maart 2025 werd specifiek georganiseerd om te antwoorden op de vele terechte bekommernissen van de bewoners over de heraanleg van het Sint-Denijsplein. Dit kaderde in de wens van de gemeente om informatie te verstrekken, van gedachten te wisselen en de transparantie betreffende het project te verzekeren.

Tijdens de vergadering werd gemeld dat **er na het begin van de vergadering mensen bij de ingang geblokkeerd raakten**, wat we betreuren. We hebben gelezen en gehoord dat dit incident opzettelijk zou geweest zijn. Dit is uiteraard geenszins het geval en we willen de feiten hier verduidelijken. De bijeenkomst begon om 18 uur. Er waren 62 mensen aanwezig bij het begin van de vergadering, die allemaal binnenkwamen via de hoofdingang van het gemeentehuis (kant steenweg). Rond 18u20 kwamen er nog een tiental mensen aan bij de ingang aan de Pastoorstraat, die op dat moment niet toegankelijk was. Op dat moment realiseerden we ons dat een vergissing met betrekking tot de toegang tot een tijdelijke blokkering had geleid. Dit was de eerste openbare bijeenkomst in het gebouw sinds jaren. Er was geen gemeentepersoneel ingezet om na 18 uur aanwezig te zijn bij de ingang van de Pastoorstraat. Dit was geenszins een poging om deelname uit te sluiten of te beperken. We zullen er voortaan op toezien dat de ingang duidelijk wordt aangegeven in toekomstige uitnodigingen, zodat iedereen vlot en eerlijk kan deelnemen.

Wat het **gebruik van de microfoons** betreft, bevonden we ons in de raadszaal, die is uitgerust met aangepaste apparatuur. De sprekers van de instanties gebruikten de microfoons systematisch, maar de bewoners niet. Aangezien de uitwisselingen vanuit onze positie hoorbaar waren, merkten we niet meteen dat dit niet voor iedereen gold. Niemand heeft hier tijdens de vergadering op gewezen, maar we nemen hier nota van en zullen er in de toekomst systematisch op wijzen dat iedereen die wil spreken, wordt aangespoord om een microfoon te gebruiken, zodat iedereen duidelijk en respectvol wordt gehoord.

4. Verduidelijking over het in aanmerking nemen van reacties in openbare onderzoeken.

Een ander onderwerp dat regelmatig aan bod komt, betreft de procedures voor het registreren van reacties tijdens openbare stedenbouwkundige onderzoeken.

Deze worden geregeld in een uitvoeringsbesluit van het Wetboek Ruimtelijke Ordening, waarin de praktische modaliteiten zijn vastgelegd. Het doel van deze procedure is om zoveel mogelijk opmerkingen te verzamelen, ook opmerkingen die aan de aandacht van de besluitvormende instanties zouden kunnen ontsnappen. Zo kunnen ze hun standpunt over een vergunningsaanvraag verduidelijken, maar het doel is niet om de algemene steun of afwijzing van een project te meten.

De overheid die bevoegd is voor het toekennen van de vergunning zou in de fout gaan als ze in haar juridische analyse rekening zou houden met de vraag of de burgers een project al dan niet steunen. **De enige elementen waarmee rekening wordt gehouden, zijn de relevantie van de opmerkingen en hun mogelijke impact op het project en zijn omgeving.**

Eén enkele reactie kan voldoende zijn om de relevantie van een maatregel in het kader van een stedenbouwkundige procedure in twijfel te trekken. Aan de andere kant, als meerdere mensen één brief ondertekenen, wordt deze reactie geteld als één reactie.

Wij hopen dat deze elementen uw vragen beantwoorden.

Wij benadrukken nogmaals dat we ervan overtuigd zijn dat dit project het historische hart van Vorst aanzienlijk zal verbeteren, het veiliger en comfortabeler zal maken voor voetgangers, efficiënter voor het openbaar vervoer, gezelliger voor iedereen en beter aangepast aan de gevolgen van de klimaatverandering met groenere openbare ruimte.

Voor het College:

Charles Spapens
Burgemeester

Alain Mugabo
1e Schepen

Simon De Beer
2e Schepen

Flo Flamme
Schepen van Mobiliteit
& Wegen